

Муҳаммад Юсуф

**УЛУҒИМСАН,
ВАТАНИМ**

*Лоғини нешаф кўкда, кўзи ғимаса,
Синдир қаламинини, сўзи ғимаса.
Ватан деса ғўкани тўғиб кетмаса,
Шевр ёзишига бало борми, биродар!*

ТОШКЕНТ — 2012

«O'ZBEKISTON»

УДК: 821.572.133-1-

ББК 84(5Ў)6 -
Ю 91

Тўпловчи ва нашрга тайёрловчи:
Назира САЛОМОВА

Ўзбекнинг ардоқли шоири Муҳаммад Юсуфнинг ушбу тўплами «Удугимсан, Ватаним» деб бежиз номланмади. Унинг ижодида халқига, Ватанига чексиз садоқат ва фидойилик мавзуси асосий ўринни эгаллаган.

Ушбу тўпламга шоирнинг турли даврларда битилган энг сара шеърлари, дostonлари киритилди.

Ўйлаймизки, у шеърят мухлисларига муносиб тўхфа бўлади.

ISBN 978-9943-01-027-7

© «O'ZBEKISTON» NMIU, 2011

Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони

БЕТАКРОР ШОИР

Чинакам шоирнинг қалбида аллақандай соҳир куш доимо сайраб туради, деган гапни кўп бора эшитгандик. Ўша куш айнан Муҳаммадjonнинг, Муҳаммад Юсуфнинг юрагида ошён қурганига мен астойдил ишонганман. Унинг кўзлари ҳам, чеҳраси ҳам ҳамиша латиф бир куйни хониш қилгандай эди.

Ватан ҳақида жуда кўп ёзилган. Ёзилгани яхши, албатта. Бироқ ёзмоқ билан ёзмоқнинг фарқи бор. Муҳаммадjon укамиз бир шеърда «Юртим, сени иддаолар қилмай севаман» деб айтганда қанчалар ҳақ эди. Дарҳақиқат, у ўз элини, халқи, Ватанини чин фарзанддай, беғараз, сидқидилдан яхши кўрар эди. Шу меҳрнинг натижаси ўлароқ, унинг шеърляти ҳам худди шундоқ беминнат ва беғараз шеърлят сифатида майдонга келди. Ва бу оқкўнгил, осмонқалб укамиздан худди шундай шеърлят ёдгор қолди.

Мен Муҳаммадjon билан узоқ йиллар мобайнида ёнма-ён яшадим, ёнма-ён ижод қилдим, ёнма-ён ишладим. Ҳали ёшлик йилларидаёқ бунчалик кўп мухлис орттирган, дўст-оғайниси бисёр ижодкорни кам кўрганман. Санъаткорлар-ку унинг ҳар бир мисрасини созга солишга тайёр эдилар.

Буларнинг сабаби нимада? Биринчи навбатда Муҳаммадjon яхши инсон эди. Яхши инсонларга эса бошқалар ҳамиша талпинади-

лар. Одамдан одам узоқлашишини Худойим ҳеч кимга кўрсатмасин.

У обрў талашмас, иззатини сўроқлаб югуриб юришдан ор қиларди. Худди шундоқ яхши инсонгина яхши ижодкор бўлиши табиий ва қонунийдир. Шу каби юксак фазилатлари туфайли Муҳаммад Юсуфни халқимиз ардоқлади, Юртбошимиз оталарча меҳр кўргазди. Унинг хизматларини давлатимиз муносиб баҳолади. У Ўзбекистон халқ шоири эди.

Муҳаммад Юсуф қисқа умр кечирди. Ундан чинакам, бетакрор ижодий мерос қолди. Ҳақиқий маънодаги барҳаётлик, завоқ билмаслик Муҳаммад Юсуф ижодига ҳам тааллуқли бўлмай десам, иншооллоҳ, хато қилмагайдирман.

Биздан озод Ватан қолади

*Бир тўқилиб тагин қомат тикладик,
Елкаларга шимат юкин юкладик.
Озод вужудларда руҳ бўлди бини,
Бинолар ўрнида давлат тикладик.*

БИЗДАН ОЗОД ВАТАН ҚОЛАДИ

Ўтар неча баҳорлар гулгун,
Неча умр кузлари кечиб.
Замин узра саф тортиб бир кун,
Биз кетармиз қушлардай кўчиб.

Бир бебаҳо маъдан қолади,
Биздан озод Ватан қолади.

Бизнинг манзил оқ — ойдин саҳар,
Офтоб сари йўлимиз равон.
Миллат учун керак булса гар,
Минг бир фидо бўлмаса бу жон —

Жон чекмасанг, қайдан қолади,
Биздан озод Ватан қолади.

Одам билан улғаяр макон,
Дунёларга дoston бўлади.
Эркли элнинг гўдаги султон,
Султони мард инсон бўлади.

Даври дун ҳаммадан қолади,
Биздан озод Ватан қолади.

Буғдой сепсанг буғдойинг қийғос,
Арпа эксанг — арпасин олар.
Авлодларга бизлардан мерос,
Ўзбекона орият қолар.

Эркимиз — гулбадан қолади,
Биздан озод Ватан қолади.

ФИДОЙИЛАР

Кубролардан қолгандир бу кўҳна куйлар,
Элим деган ҳар бандасин худо сийлар.
Ватан деса икки қуллаб жонни тутган
Фидойилар керак бизга, фидойилар.
Кимга кўрғон — уларга кенг майдон тегар,
Мард мушкулни енгар, номард бўйин эгар.
Эрк деганга эр йигитлар жондан жигар —
Фидойилар керак бизга, фидойилар.
Номус учун номни эмас, руҳни ўстир,
Оғир кунда ёвдан қочган — ёвга дўстдир.
Юрт чорласа сувларни кеч, ўтларга кир —
Фидойилар керак бизга, фидойилар.
Ким юрт ишқин жонларига жолар қилар,
Ким курашиб, кимлар тамошолар қилар.
Бир чивинча қанот бўла олмас кимлар...
Фидойилар керак бизга, фидойилар.
Кўринишдан тупроғидай оддий гоҳи,
Ердай хоксор, ердан узилмас нигоҳи.
Шердай наъра тортган аммо, керак чоғи —
Фидойилар керак бизга, фидойилар.
Юрт ишқида ёнмас юрак — юрак эмас,
Юрт қадрини билмаганлар керак эмас,
Эрка сажда қилмаганлар керак эмас,
Фидойилар керак бизга, фидойилар.
Миннати йўқ уйда ёвғон ош яхшидир,
Ёмон дўстдан йўлда ётган тош яхшидир,
Ёрилса ҳам эгилмаган бош яхшидир,
Фидойилар керак бизга, фидойилар.
Кўнгилда пок ният бўлса, нур булоғи,
Чўп минсангиз — Гўрўелининг арғумоғи.
Озод ўлка қалқонлари, қош-қароғи,
Фидойилар керак бизга, фидойилар.

ВАТАН

Эй менга эртақлар сўйлаган Замин,
Эргашиб изингдан қолмасман сенинг.
Ўзгалар наздида Боғи Эраминг
Жийданг япроғига олмасман сенинг.
Ватан, қайда бўлмай, сен ҳамроҳимсан,
Боболарим ётар саждагоҳимсан.

Офтоб келин тушган боғларинг кўркам,
Ялпизлар ястанган дала-дашларинг.
Осмонга туташган оқтерак ўлкам,
Кўнглимда ўзгача сайру гашларинг.
Ватан, қадрим уйи — хонақоҳимсан,
Боболарим ётар саждагоҳимсан.

Олтин бешик узра аллалар айтиб,
Ҳамиша бедорим — онаизорим.
Жилғаси жаранги тонгда уйғотиб,
Юрагимга кириб келган баҳорим.
Ватан, кунда боқиб тўймайин, кимсан —
Оқ оғриниб ботар саждагоҳимсан.

Суйиб сийм-танымга солган сен чўғни,
Пойинг ўпсам арзир чўкка тушиб тиз.
Сен-ку мангудирсан, мен борму-йўқми,
Мен қайдан кунимни кўрардим сенсиз.
Ватан, жонга жондан яқинроғимсан,
Қавмим илдиз отар саждагоҳимсан.

Алқаб мени кузат, илҳақ мени кут,
Эй бир парча булут, эй бир парча йўл.
Омон бўл, сен борки дунёлар унут,
Сенинг ҳузурингга элтар барча йўл.
Ватан, мен келсам ҳам келган ёғимсан,
Кетсам ҳам асқотар қароргоҳимсан!..

ИНШООЛЛОҲ

Ўзбекистон, бўйи-бастинг курсат энди,
Паҳлавоним, етди сенга навбат энди.
Олам узра ҳилпирасин абад энди,
Соҳибқирон Темур туғи — яшил байроқ,
Иншооллоҳ!

Эрк дегани ўзи келиб эшик қоқмас,
Жон чекмасанг осмонлардан омад ёғмас.
Қаторингда ботирларинг бўлсин оғмас,
Гуркирасин Алпомишлар ўтган тупроқ,
Иншооллоҳ!

Олтин бешик авлодининг масканисан,
Алишерлар, Улуғбеклар ватанисан.
Яшнагани — ўз аслига қайтганисан,
Турон юртда ёнсин қайта сўнган чироқ,
Иншооллоҳ!

Алла айтсанг айвонингда ухлар қуёш,
Сенга мудом иймон йўлдош, ислом йўлдош.
Бор бўлсин шу қирқ ўрим соч, ўсмали қош,
Оқ яктагу беқасам тўн, шоҳи белбоғ,
Иншооллоҳ!

Тотув юртда тупроқ ўзин тоғ айлағай,
Бир-бирини қўллаган эл кам бўлмағай.
Болалари Туркистонни боғ айлағай,
Абад яшар, хазон билмас энди бу боғ,
Иншооллоҳ!

ТИЛАК

Ҳар кимсанинг бўлсин ўзин бошпанаси,
Ҳар кимса ўз кулбасида даврин сурсин.
Одамни-ку айтмай турай, бу дунёда
Ҳатто қушнинг ёт бутоқда ини қурсин.

Тирик инсон бир куни оч, бир кун тўқдир,
Бир кун тўкин, бир кун бурда нони йўқдир.
Бир ўғил-ку отасиз ҳам кунин кўргай,
Отаси йўқ халқнинг кўрган куни қурсин.

Ўз элингда энди қушинг ўзинг чоғла,
Ўз қўлингда энди қушинг ўзинг овла.
Олтинларинг тирноқларинг билан кавла,
Ва йиғиб қўй! Болаларинг учун турсин.

Бешикларга тўлиб кетсин бир, ўзбеклар,
Тили чиқмай кўзи чақнар, ҳур ўзбеклар.
Давлатбеклар, Эътиқодбек, Иймонбеклар,
Бобожон, деб соқолларинг силаб турсин.

Мен бу шеърни ёзганим йўқ атай ўйлаб,
Мен шеър ёздим гуркираган юртга бўйлаб.
Шундай юртни худойимнинг ўзи қўллаб,
Шундай юртни худо ўзи асраб юрсин!

ОНА ТУРКИСТОН

Кўқларга сизмай яйраб руҳи жон,
Кўзларга севинч ёшлари тўлди.
Аммо сен нечун маҳзун, паришон,
Она Туркистон, сенга не бўлди.

Кишанлар кетиб, етгач муродга,
Шаҳид ўғлонлар келдими ёдга.
Куйкалак кўнгил тўлдими додга,
Она Туркистон, сенга не бўлди.

Эрк йўқлаган чоғ кўз ёш нимаси,
Кетди бошингдан аждар кўлкаси.
Арслонлар туққан шерлар ўлкаси,
Она Туркистон, сенга не бўлди.

Сен бир бўстонки, гуллари сўлмас,
Қиёматда ҳам чироғинг сўнмас.
Болам деб қўйсанг синамоққа, бас,
Она Туркистон, сенга не бўлди.

Чорласанг тўшинг норингга тўлар,
Дарёдай тошиб, шамолдай елар.
Йўқлардан елиб Чўлпонинг келар,
Она Туркистон, сенга не бўлди.

Эй ёри азиз, эй бағри қуёш,
Жигаргўшангман жонингга жондош.
Кувонганингдан қилдингми кўз ёш,
Она Туркистон, сенга не бўлди.

РОЗИДИЛ

Тўлишсин тупроғинг, кулсин осмонинг,
Бухоро, кўтаргил букилган қаддинг.
Сени қон йиғлатиб кетган фарзандинг —
Файзуллонг қайтмоқда, Файзулложонинг.

Ўттиз йил “ўғлим” деб ўртанди кўнглинг,
Сен кимни қарғадинг, сен кимдан кўрдинг?
Соғинтирган ўғлинг, соғинган ўғлинг —
Файзуллонг қайтмоқда, Файзулложонинг.

Ташнаман, қайдасан менинг дилбандим,
Сени қийнаган ким, сени сотган ким,
Сени отган ким, деб йиғладинг юм-юм...
Файзуллонг қайтмоқда, Файзулложонинг.

Мана, у жилмайиб чўкар ёнингга,
Ҳамдаминг, малҳаминг бўлиб жонингга.
Чайиб юзларини Зарафшонингга,
Файзуллонг қайтмоқда, Файзулложонинг.

Юлдузлар юртида эди ўғлонинг,
Кезарди руҳи чарх уриб осмонинг.
Кўкларга тут энди гулдан нарвонинг —
Файзуллонг қайтмоқда, Файзулложонинг.

Сен ундан розисан, у сендан рози,
Йиғласанг йиғлаб ол кўнглингни ёзиб.
Ҳеч уйдан чиқарма бағрингга босиб —
Файзуллонг қайтмоқда, Файзулложонинг.

ВАТАН МАДҲИ

Кимга дашт бошпана, кимгадир гулзор,
Ҳар кимнинг сиғинган саждагоҳи бор.
Ҳар ҳовуч тупроғи кўзга тўтиё,
Биз учун қадрдон шу азиз диёр.

Ўпинг, кўзингизга суриг тупроғин,
Ҳар сўзин муқаддас дуодек севинг.
Қаданг юракларга миллат байроғин,
Ватанни Нажмиддин Кубродек севинг.

Кўнглимнинг гавҳари шу азиз маскан,
Фидодир ҳамиша унга жону тан.
Оталар ҳимматин ёди машъали,
Оналар оқ сути ҳурмати — Ватан.

Ўпинг, кўзингизга суриг тупроғин,
Ҳар сўзин муқаддас дуодек севинг.
Қаданг юракларга миллат байроғин,
Ватанни Нажмиддин Кубродек севинг.

АЛПОМИШЛАР ЮРТИ БУ ДИЁР

Алпомишлар юрти бу диёр,
Достон бўлган Рустамлари бор.
Шу ўлкада офтоб айвони,
Шу ўлқадан бошланар баҳор.

Гўзал юртнинг кўркига чирой,
Узун кокил малак Барчиной.
Хур қизлари кўча тўлдирса,
Гўё ерда сузиб юрар ой.

Мен ҳам шу эл фарзандидирман,
Кўз қораси, дилбандидирман.
Эркаланиб бағрида ўсдим,
Мен ҳам уни жондан суярман.

Алпомишлар юрти бу диёр,
Достон бўлган Рустамлари бор.
Шу ўлкада офтоб айвони,
Шу ўлқадан бошланар баҳор.